

ΓΕΝΙΚΟΙ ΟΡΟΙ
(δημοσιευμένοι στην ηλεκτρονική διεύθυνση της ΕΜ www.iky.gr)

ΤΜΗΜΑ Α': ΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

ΑΡΘΡΟ 1 - ΕΥΘΥΝΗ

- 1.1 Ο δικαιούχος θα είναι αποκλειστικά υπεύθυνος για την τήρηση των νομικών υποχρεώσεών του.
- 1.2 Η Ε.Μ. ή η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν θα θεωρούνται, σε καμία περίπτωση ή για οποιοδήποτε λόγο, υπεύθυνες σε περίπτωση που, στα πλαίσια της σύμβασης, εγερθούν αξιώσεις σχετικά με ζημιές που προκλήθηκαν κατά τη διάρκεια της εκτέλεσης της δράσης. Κατά συνέπεια, η Ε.Μ ή η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν θα εξετάζουν αιτήματα για αποζημίωση ή επιστροφή χρημάτων που περιλαμβάνονται σε ενδεχόμενες αξιώσεις.
- 1.3 Εκτός των περιπτώσεων ανωτέρας βίας, ο δικαιούχος θα αποκαθιστά τις ζημιές που ενδεχομένως υπέστη η Ε.Μ. ή η Ευρωπαϊκή Επιτροπή από την εκτέλεση ή την εσφαλμένη εκτέλεση της δράσης.
- 1.4 Ο δικαιούχος θα είναι αποκλειστικά υπεύθυνος έναντι τρίτων, και στην ευθύνη αυτή συμπεριλαμβάνονται ζημιές κάθε είδους που ενδέχεται να υποστούν τρίτοι κατά την εκτέλεση της δράσης.

ΑΡΘΡΟ 2 – ΣΥΓΚΡΟΥΣΗ ΣΥΜΦΕΡΟΝΤΩΝ

- 2.1 Ο δικαιούχος θα λάβει όλα τα απαραίτητα μέτρα για την αποφυγή σύγκρουσης συμφερόντων, γεγονός που θα μπορούσε να έχει επιπτώσεις στην αμερόληπτη και αντικειμενική εκτέλεση της σύμβασης. Ειδικότερα, σύγκρουση συμφερόντων μπορεί να προκύψει ως αποτέλεσμα οικονομικών συμφερόντων, πολιτικών ή εθνικών σχέσεων, οικογενειακών ή συναισθηματικών δεσμών ή λόγω οποιουδήποτε άλλου κοινού συμφέροντος.
- 2.2 Σε περίπτωση σύγκρουσης συμφερόντων ή σε περίπτωση πιθανής σύγκρουσης συμφερόντων κατά την εκτέλεση της σύμβασης, η Ε.Μ. θα πρέπει να ενημερωθεί γραπτώς αμέσως. Ο δικαιούχος θα αναλάβει να προβεί στις απαραίτητες ενέργειες με στόχο την άμεση επίλυση του προβλήματος.
- 2.3 Η Ε.Μ. διατηρεί το δικαίωμα να ελέγξει την καταλληλότητα των μέτρων και μπορεί να ζητήσει, εάν απαιτηθεί, τη λήψη πρόσθετων μέτρων εντός συγκεκριμένου χρονικού διαστήματος από τον δικαιούχο.

ΑΡΘΡΟ 3 – ΚΥΡΙΟΤΗΤΑ/ ΧΡΗΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ

- 3.1 Ο δικαιούχος θα έχει την κυριότητα των αποτελεσμάτων της δράσης, συμπεριλαμβανομένων των δικαιωμάτων βιομηχανικής και πνευματικής ιδιοκτησίας, καθώς και την κυριότητα των εκθέσεων και λοιπών εγγράφων που αφορούν τη δράση, εκτός εάν ορίζεται διαφορετικά από τη σύμβαση.

- 3.2 Με επιφύλαξη των προδιαγραφόμενων στην παράγραφο 1, ο δικαιούχος εκχωρεί στην Ε.Μ. και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή το δικαίωμα να χρησιμοποιούν ελεύθερα και κατά την κρίση τους τα αποτελέσματα της δράσης, υπό την προϋπόθεση ότι η Ε.Μ. και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν παραβιάζουν τις υποχρεώσεις τους όσον αφορά τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα ή τα υφιστάμενα δικαιώματα βιομηχανικής και πνευματικής ιδιοκτησίας.

ΑΡΘΡΟ 4 – ΤΗΡΗΣΗ ΤΟΥ ΑΠΟΡΡΗΤΟΥ

Η Ε.Μ. και ο δικαιούχος αναλαμβάνουν την υποχρέωση να διαφυλάσσουν το απόρρητο των εγγράφων, πληροφοριών ή λοιπών υλικών που συνδέονται άμεσα με το αντικείμενο της σύμβασης και τα οποία έχουν χαρακτηριστεί ως στοιχεία εμπιστευτικού χαρακτήρα, εάν στην περίπτωση αποκάλυψής τους, τούτο θα απέβαινε εις βάρος του άλλου μέρους. Η ισχύς της εν λόγω υποχρέωσης παραμένει δεσμευτική και για τα δύο συμβαλλόμενα μέρη και μετά τη λήξη της δράσης.

ΑΡΘΡΟ 5 – ΔΗΜΟΣΙΟΤΗΤΑ

- 5.1 Σε κάθε κοινοποίηση ή δημοσίευση που πραγματοποιείται από τον δικαιούχο σχετικά με τη δράση, συμπεριλαμβανομένων συνεδρίων ή σεμιναρίων, είναι υποχρεωτικό να αναφέρεται ότι η δράση πραγματοποιήθηκε με χρηματοδότηση από την Ευρωπαϊκή Ένωση, εκτός εάν προβλέπεται διαφορετικά από την Ε.Μ.

Σε κάθε κοινοποίηση ή δημοσίευση που πραγματοποιείται από τον δικαιούχο, με όποια μορφή και μέσο, θα αναφέρεται ότι την ευθύνη για τον τρόπο με τον οποίο μπορεί ο χρησιμοποιήθηκαν οι πληροφορίες που περιλαμβάνονται στο εν λόγω έντυπο φέρει ο συντάκτης και σε ουδεμία περίπτωση η Ε.Μ. ή η Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

- 5.2 Ο δικαιούχος εξουσιοδοτεί την Ε.Μ. και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να δημοσιεύουν τις πληροφορίες που παρατίθενται στη συνέχεια, σε οποιαδήποτε μορφή και με οποιοδήποτε μέσο, συμπεριλαμβανομένου του διαδικτύου, συγκεκριμένα:
- ονοματεπώνυμο και διεύθυνση δικαιούχου,
  - αντικείμενο και σκοπός επιχορήγησης,
  - ποσό επιχορήγησης.

Κατόπιν εύλογου και δεόντως τεκμηριωμένου αιτήματος του δικαιούχου, η Ε.Μ. είναι δυνατό να συμφωνήσει να μην δώσει στη δημοσιότητα τις ανωτέρω πληροφορίες σε περίπτωση που μια τέτοια δημοσιοποίηση θα μπορούσε ενδεχομένως να θέσει σε κίνδυνο την ασφάλεια του δικαιούχου ή να βλάψει τα εμπορικά συμφέροντα αυτού.

ΑΡΘΡΟ 6 – ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Κατά την ενδιάμεση ή τελική αξιολόγηση του αντίκτυπου της δράσης σε σχέση με τους στόχους του εκάστοτε προγράμματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η οποία διενεργείται από την Ε.Μ., την Ευρωπαϊκή Επιτροπή ή ανεξάρτητο φορέα που ορίζει η Ε.Μ. ή η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ο δικαιούχος αναλαμβάνει την υποχρέωση να διαθέσει στην Ε.Μ., την Ευρωπαϊκή Επιτροπή ή/ και σε εξουσιοδοτημένα από την Ε.Μ. ή την Ευρωπαϊκή Επιτροπή προς τούτο πρόσωπα όλα τα έγγραφα ή πληροφορίες, συμπεριλαμβανομένων πληροφοριών σε ηλεκτρονική μορφή, που θα καταστήσουν

δυνατή την επιτυχή ολοκλήρωση της αξιολόγησης και εκχωρεί σε αυτούς τα δικαιώματα πρόσβασης, όπως προδιαγράφονται στο Άρθρο 18.

ΑΡΘΡΟ 7 – ΑΝΑΣΤΟΛΗ

- 7.1 Σε περίπτωση απρόβλεπτων περιστατικών που καθιστούν αδύνατη ή εξαιρετικά δύσκολη την εφαρμογή της δράσης και ιδιαίτερα στην περίπτωση ανωτέρας βίας, ο δικαιούχος μπορεί να αναστείλει την εφαρμογή της δράσης. Ο δικαιούχος πρέπει να ειδοποιήσει αμέσως την Ε.Μ., παρέχοντας όλες τις αναγκαίες εξηγήσεις και τις σχετικές λεπτομέρειες καθώς και την προβλεπόμενη ημερομηνία επανέναρξης της δράσης.
- 7.2 Εάν η Ε.Μ. δεν προβεί σε λύση της σύμβασης σύμφωνα με τα οριζόμενα στο Άρθρο 11.2, ο δικαιούχος θα θέσει τη δράση σε εκ νέου εφαρμογή μόλις το επιτρέψουν οι συνθήκες και θα ενημερώσει σχετικά την Ε.Μ. Η διάρκεια της δράσης θα παραταθεί κατά χρονικό διάστημα αντίστοιχο της περιόδου αναστολής της δράσης. Σύμφωνα με το Άρθρο 13, θα συναφθεί συμπληρωματική έγγραφη σύμβαση παράτασης της διάρκειας της δράσης και θα γίνουν οι απαραίτητες τροποποιήσεις με στόχο την προσαρμογή της δράσης στις νέες συνθήκες εφαρμογής.

ΑΡΘΡΟ 8 – ΑΝΩΤΕΡΑ ΒΙΑ

- 8.1 Με τον όρο «Ανωτέρα Βία» νοείται κάποιο έκτακτο περιστατικό ή κατάσταση πέραν του ελέγχου των μερών που δεν δύναται να προβλεφθεί, καθιστά αδύνατη την εκτέλεση των συμβατικών υποχρεώσεων εκάστου των μερών, δεν οφείλεται σε σφάλμα ή αμέλεια από πλευράς τους, και το οποίο δεν μπορεί να αντιμετωπισθεί ανεξαρτήτως των ενδεδειγμένων μέτρων που ελήφθησαν. Το συμβαλλόμενο μέρος που παραβιάζει τη σύμβαση δεν μπορεί να επικαλείται καταστάσεις όπως, ελαττώματα εξοπλισμού ή υλικών ή καθυστερήσεις στη διάθεσή τους (εκτός λόγω ανωτέρας βίας), εργασιακές διαφορές, απεργίες ή οικονομικές δυσκολίες ως λόγους ανωτέρας βίας για τη δικαιολόγηση της μη εκπλήρωσης των υποχρεώσεων που απορρέουν από τη σύμβαση.
- 8.2 Σε περίπτωση που ένα εκ των συμβαλλομένων μερών αντιμετωπίσει περιστατικό ανωτέρας βίας, πρέπει να ενημερώσει αμέσως το άλλο συμβαλλόμενο μέρος μέσω συστημένης επιστολής με δελτίο παράδοσης ή αντίστοιχο τρόπο. Στην επιστολή θα πρέπει να αναφέρεται η φύση, η πιθανή διάρκεια του περιστατικού και οι προβλεπόμενες συνέπειες.
- 8.3 Κανένα εκ των συμβαλλομένων μερών δεν θα θεωρηθεί ότι παραβιάζει τις υποχρεώσεις του, όπως τούτες προκύπτουν από τη σύμβαση, εάν η υλοποίησή τους δεν είναι δυνατή λόγω ανωτέρας βίας. Τα μέρη θα καταβάλλουν κάθε δυνατή προσπάθεια για την ελαχιστοποίηση των ζημιών που οφείλονται σε περιστατικά ανωτέρας βίας.
- 8.4 Είναι δυνατό να πραγματοποιηθεί αναστολή της δράσης σύμφωνα με τα οριζόμενα στο Άρθρο 7.

ΑΡΘΡΟ 9 – ΑΝΑΘΕΣΗ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ

- 9.1 Εάν ο δικαιούχος πρέπει να συνάψει συμβάσεις για την υλοποίηση της δράσης, οι οποίες (συμβάσεις) εμπíπτουν στις δαπάνες της δράσης για την οποία ο δικαιούχος έχει λάβει σχετική επιδότηση από την Ε.Ε., θα αναθέσει τη σύμβαση στον ανάδοχο η προσφορά του οποίου παρουσιάζει την καλύτερη σχέση κόστους – ωφέλειας. Κατά τη διενέργεια της ανωτέρω διαδικασίας, ο δικαιούχος θα φροντίσει ώστε να τηρηθούν οι αρχές της διαφάνειας και της ίσης μεταχείρισης για τους πιθανούς αναδόχους και θα λάβει τα απαραίτητα μέτρα για την αποφυγή σύγκρουσης συμφερόντων.
- 9.2 Η προσφυγή στη διαδικασία ανάθεσης συμβάσεων, σύμφωνα με τα αναφερόμενα στην παράγραφο 1, θα πρέπει να δικαιολογείται σε σχέση με τη φύση της δράσης και τα μέτρα που απαιτούνται για την εφαρμογή της.

Ο δικαιούχος παραμένει αποκλειστικά υπεύθυνος για την εκτέλεση της δράσης και τη συμμόρφωση προς τις διατάξεις της σύμβασης. Ο δικαιούχος θα προβεί στις απαραίτητες ρυθμίσεις, προκειμένου να διασφαλίσει ότι ο ανάδοχος παραιτείται όλων των δικαιωμάτων του που αφορούν την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στα πλαίσια της σύμβασης.

Ο δικαιούχος θα διασφαλίσει ότι οι Γενικοί Όροι που ισχύουν για τον ίδιο στο πλαίσιο της σύμβασης ισχύουν και για τον Ανάδοχο.

ΑΡΘΡΟ 10 - ΑΝΑΘΕΣΗ

- 10.1 Οι αξιώσεις που εγείρονται κατά της Ε.Μ. δεν είναι μεταβιβάσιμες.
- 10.2 Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, όπου η κατάσταση το επιβάλλει, η Ε.Μ. μπορεί να επιτρέψει την ανάθεση της σύμβασης ή μέρος αυτής σε τρίτο καθώς και τις σχετικές πληρωμές, μετά από γραπτό αίτημα του δικαιούχου στο οποίο θα αναλύονται οι σχετικοί λόγοι. Σε περίπτωση που η Ε.Μ. συμφωνεί, θα πρέπει να γνωστοποιήσει εγγράφως τη σύμφωνη γνώμη της πριν τη θέση σε ισχύ της εν λόγω ανάθεσης. Εάν η εν λόγω έγκριση δεν δοθεί ή σε περίπτωση μη τήρησης των όρων αυτής, η ανάθεση δεν θα εφαρμοσθεί και δεν θα έχει ισχύ για την Ε.Μ.
- 10.3 Η ανάθεση δεν απαλλάσσει σε καμία περίπτωση τον δικαιούχο των υποχρεώσεών του προς την Ε.Μ.

ΑΡΘΡΟ 11 – ΛΥΣΗ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

11.1 Λύση της σύμβασης από τον δικαιούχο

Σε δεόντως αιτιολογημένες περιπτώσεις, ο δικαιούχος μπορεί, ανά πάσα στιγμή, να αποσύρει την αίτηση επιχορήγησης και να προβεί στην λύση της σύμβασης υπό την προϋπόθεση ότι θα καταγγείλει εγγράφως τη σύμβαση 60 ημέρες πριν τη λύση της σύμβασης, παραθέτοντας τους λόγους λύσης της σύμβασης χωρίς να υποχρεούται στην καταβολή αποζημίωσης. Σε περίπτωση που ο δικαιούχος δεν συμπεριλάβει στη σχετική καταγγελία τους λόγους λύσης της σύμβασης ή εάν η Ε.Μ. δεν αποδεχθεί τους συγκεκριμένους λόγους, θα θεωρηθεί ότι ο δικαιούχος προέβη σε καταχρηστική λύση της σύμβασης με τις συνέπειες που τούτο συνεπάγεται, βάσει της τέταρτης παραγράφου του Άρθρου 11.4.

11.2 Λύση της σύμβασης από την Ε.Μ.

Η Εθνική Μονάδα μπορεί να αποφασίσει να προβεί στη λύση της σύμβασης, χωρίς να υποχρεούται στην καταβολή αποζημίωσης, εάν συντρέχουν οι ακόλουθοι λόγοι:

- (α) σε περίπτωση αλλαγής στο νομικό καθεστώς, την οικονομική, τεχνική, οργανωτική ή ιδιοκτησιακή κατάσταση του δικαιούχου, αλλαγή η οποία μπορεί να έχει ουσιαστική επίπτωση στη σύμβαση ή να θέσει υπό αμφισβήτηση την απόφαση έγκρισης επιχορήγησης·
- (β) εάν ο δικαιούχος δεν τηρήσει οποιαδήποτε ουσιαστική υποχρέωσή του, με την οποία δεσμεύεται βάσει των όρων της σύμβασης, συμπεριλαμβανομένων των παραρτημάτων·
- (γ) σε περίπτωση ανωτέρας βίας, η οποία απαιτείται να κοινοποιηθεί σύμφωνα τα οριζόμενα στο Άρθρο 8, ή σε περίπτωση που η δράση ανασταλεί εξαιτίας εξαιρετικών περιστάσεων, οι οποίες θα κοινοποιηθούν σύμφωνα με το Άρθρο 7·
- (δ) εάν ο δικαιούχος βρίσκεται υπό πτώχευση, εκκαθάριση, αναγκαστική διαχείριση, πτωχευτικό συμβιβασμό, παύση δραστηριοτήτων, έχει κινηθεί εναντίον του οποιαδήποτε άλλη παρόμοια νομική διαδικασία για τα θέματα αυτά ή βρίσκεται σε ανάλογη κατάσταση που προκύπτει από παρόμοια διαδικασία σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία ή κανονισμούς·
- (ε) όταν η ΕΜ έχει αποδείξεις ή βάσιμες υποψίες για πειθαρχικό παράπτωμα που αφορά τον δικαιούχο ή οποιοδήποτε άλλο φυσικό ή νομικό πρόσωπο που συνδέεται με αυτόν·
- (στ) εάν ο δικαιούχος δεν έχει εκπληρώσει τις υποχρεώσεις του σχετικά με την καταβολή των εισφορών κοινωνικής ασφάλισης ή την καταβολή φόρων σύμφωνα με τη νομοθεσία της χώρας στην οποία είναι εγκατεστημένος·
- (ζ) όταν η ΕΜ έχει αποδείξεις ή βάσιμες υποψίες που αφορούν τον δικαιούχο ή οποιοδήποτε άλλο φυσικό ή νομικό πρόσωπο που συνδέεται με αυτόν για απάτη, διαφθορά ή ατασθαλίες στην οικονομική διαχείριση, συμμετοχή σε εγκληματική οργάνωση ή οποιαδήποτε άλλη παράνομη δραστηριότητα που βλάπτει τα οικονομικά συμφέροντα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων·
- η) όταν η ΕΜ έχει αποδείξεις ή βάσιμες υποψίες που αφορούν τον δικαιούχο ή οποιοδήποτε άλλο φυσικό ή νομικό πρόσωπο που συνδέεται με αυτόν για ουσιώδη λάθη, παρατυπίες ή απάτη κατά τη διαδικασία χορήγησης ή εκτέλεσης της επιχορήγησης
- θ) εάν ο δικαιούχος έχει κάνει ψευδείς δηλώσεις ή έχει υποβάλει εκθέσεις που δεν αντιστοιχούν στην πραγματικότητα προκειμένου να λάβει την επιχορήγηση που προβλέπεται στη σύμβαση.
- ι) Εάν η Εθνική Μονάδα έχει στην κατοχή της στοιχεία που αποδεικνύουν ότι ο δικαιούχος έχει διαπράξει συστηματικά ή επαναλαμβανόμενα σφάλματα,

παρατυπίες, απάτη ή αθέτηση των υποχρεώσεων που ορίζονται σε άλλες συμβάσεις επιχορήγησης χρηματοδοτούμενων από την ΕΕ ή την Ευρωπαϊκή Κοινότητα Ατομικής Ενέργειας που χορηγήθηκαν στο δικαιούχο υπό παρεμφερείς όρους, εφόσον τα εν λόγω σφάλματα, παρατυπίες, απάτη ή αθέτηση των υποχρεώσεων επηρεάζουν ουσιωδώς τη συγκεκριμένη επιχορήγηση.

Στις περιπτώσεις που αναφέρονται στα παραπάνω σημεία (ε), (ζ) και (η), οποιοδήποτε άλλο φυσικό πρόσωπο που συνδέεται με αυτόν σημαίνει κάθε φυσικό πρόσωπο με εξουσία εκπροσώπησης, λήψης αποφάσεων ή ελέγχου σε σχέση με τον δικαιούχο. Οποιαδήποτε άλλο νομικό πρόσωπο που συνδέεται με αυτόν σημαίνει ιδιαίτερα κάθε νομικό πρόσωπο που ανταποκρίνεται στα κριτήρια που τίθενται από το άρθρο 1 της έβδομης οδηγίας υπ.αριθμ.83/349/ΕΕC της 13^{ης} Ιουνίου 1983 του Συμβουλίου.

11.3 Διαδικασία λύσης της σύμβασης

Για την εκκίνηση της εν λόγω διαδικασίας, απαιτείται η αποστολή συστημένης επιστολής με απόδειξη παραλαβής ή αντίστοιχο τρόπο.

Για τις περιπτώσεις των παραπάνω σημείων (α), (β) , (δ), (ε), (ζ) και (η), ο δικαιούχος έχει στη διάθεσή του 30 ημέρες, προκειμένου να υποβάλλει τις παρατηρήσεις του και να λάβει τα απαραίτητα μέτρα για την αδιάλειπτη εκπλήρωση των υποχρεώσεων του στα πλαίσια της σύμβασης. Σε περίπτωση που εντός διαστήματος 30 ημερών από τη λήψη των παρατηρήσεων, η Ε.Μ. δεν επιβεβαιώσει μέσω γραπτής έγκρισης ότι αποδέχεται τις εν λόγω παρατηρήσεις, η διαδικασία θα συνεχιστεί χωρίς διακοπή.

Εάν η σύμβαση έχει καταγγελθεί, η λύση της σύμβασης θα ισχύει με τη λήξη της περιόδου καταγγελίας, η οποία αρχίζει από την ημερομηνία παραλαβής της κοινοποίησης της απόφασης της Ε.Μ. για λύση της σύμβασης.

Εάν δεν έχει γίνει καταγγελία στις περιπτώσεις που αναφέρονται στα παραπάνω σημεία (γ), (στ) και (θ), η λύση της σύμβασης θα ισχύει από την ημερομηνία που έπεται της ημερομηνίας παραλαβής της κοινοποίησης της απόφασης της Ε.Μ. για λύση της σύμβασης.

11.4 Λύση της σύμβασης - Συνέπειες

Σε περίπτωση λύσης της σύμβασης, οι πληρωμές που θα πραγματοποιηθούν από την Ε.Μ. θα είναι ανάλογες της πραγματικής προόδου που έχει συντελεστεί όσον αφορά την εκτέλεση της δράσης κατά την ημερομηνία θέσης σε ισχύ της λύσης της σύμβασης, σύμφωνα με το Άρθρο 16.

Από την ημερομηνία θέσης σε ισχύ της λύσης της σύμβασης, σε συνέχεια της σχετικής ειδοποίησης από την Ε.Μ., ο δικαιούχος θα έχει στη διάθεσή του χρονικό διάστημα 60 ημερών, προκειμένου να διατυπώσει το αίτημά του για τελική πληρωμή σύμφωνα με το Άρθρο 14.2. Εάν εντός του εν λόγω χρονικού περιθωρίου δεν υποβληθεί αίτημα για τελική πληρωμή, η Ε.Μ. δεν θα συμβάλλει στην χρηματοδότηση των δαπανών στις οποίες προέβη ο δικαιούχος μέχρι την ημερομηνία λύσης της σύμβασης και θα ανακτήσει τα ποσά της προχρηματοδότησης που έχουν καταβληθεί.

Κατ' εξαίρεση, εάν, κατά τη λήξη της περιόδου καταγγελίας που αναφέρεται στην παράγραφο 3, για την περίπτωση που η Ε.Μ. έχει προβεί στη λύση της σύμβασης με το αιτιολογικό ότι ο δικαιούχος δεν υπέβαλε την τελική έκθεση εντός του χρονικού περιθωρίου που ορίζεται στους Ειδικούς Όρους, και παρά την αποστολή σε αυτόν έγγραφης υπενθύμισης από την Ε.Μ. με συστημένη επιστολή με απόδειξη παραλαβής ή παρόμοιο τρόπο, ο δικαιούχος εξακολουθεί να μην έχει εκπληρώσει την υποχρέωσή του εντός περιόδου 2 μηνών, η Ε.Μ. δεν θα καταβάλει το υπόλοιπο ποσό της επιχορήγησης και θα ανακτήσει τα ποσά της προχρηματοδότησης που έχουν καταβληθεί.

Κατ' εξαίρεση, σε περίπτωση που ο δικαιούχος λύσει καταχρηστικά τη σύμβαση ή σε περίπτωση που η Ε.Μ. λύσει τη σύμβαση βάσει των παραπάνω σημείων (α), (ε), (ζ), (η) ή (θ), η Ε.Μ. μπορεί να ζητήσει μερική ή συνολική επιστροφή των ποσών που έχουν ήδη καταβληθεί στα πλαίσια της σύμβασης, κατ' αναλογία με την βαρύτητα των υφιστάμενων παραβάσεων, και αφού επιτραπεί στον δικαιούχο να υποβάλλει τις παρατηρήσεις του.

ΑΡΘΡΟ 12 – ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΕΣ ΔΙΟΡΘΩΣΕΙΣ

- 12.1 Βάσει των διατάξεων του Δημοσιονομικού Κανονισμού που εφαρμόζεται στο γενικό προϋπολογισμό των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, ο δικαιούχος που έχει διαπράξει σοβαρή παραβίαση των υποχρεώσεών του, θα υποβληθεί σε δημοσιονομικές διορθώσεις της τάξης μεταξύ 2% και 10% της αξίας της επιχορήγησης, λαμβάνοντας υπόψη την αρχή της αναλογικότητας.
- 12.2 Το ποσοστό αυτό δύναται να αυξηθεί μεταξύ 4% και 20% σε περίπτωση που πραγματοποιείται κατ' εξακολούθηση παραβίαση πέντε χρόνια μετά την πρώτη.
- 12.3 Στην περίπτωση που ο δικαιούχος προέβη σε ψευδείς δηλώσεις σχετικά με την ενιαία ή κατ' αποκοπή χρηματοδότηση, η ΕΜ διατηρεί το δικαίωμα να επιβάλει οικονομικές διορθώσεις που θα ανέρχονται έως το 50% του συνολικού ποσού του ενιαίου ή κατ' αποκοπή ποσού.
- 12.4 Ο δικαιούχος θα ενημερώνεται εγγράφως σχετικά με οποιαδήποτε απόφαση της Ε.Μ. να προβεί στην εφαρμογή τέτοιων δημοσιονομικών διορθώσεων.

ΑΡΘΡΟ 13 – ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΕΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ

- 13.1 Οι τροποποιήσεις στους όρους της επιχορήγησης θα αποτελούν αντικείμενο γραπτής συμπληρωματικής σύμβασης. Οι προφορικές συμφωνίες δεν δεσμεύουν τα συμβαλλόμενα μέρη.
- 13.2 Οι τροποποιήσεις που περιλαμβάνονται στη συμπληρωματική σύμβαση δεν θα έχουν ως σκοπό ή αποτέλεσμα να τεθεί υπό αμφισβήτηση η απόφαση έγκρισης επιχορήγησης ή σαν συνέπεια την άνιση μεταχείριση των συμμετεχόντων.

- 13.3 Εάν ο δικαιούχος διατυπώσει αίτημα τροποποίησης της σύμβασης, το σχετικό αίτημα θα πρέπει να αποσταλεί στην Ε.Μ. εγκαίρως, πριν την προβλεπόμενη θέση σε ισχύ της αιτούμενης τροποποίησης και, σε κάθε περίπτωση, ένα μήνα πριν από την ημερομηνία ολοκλήρωσης της δράσης, εκτός δεόντως αιτιολογημένων από τον δικαιούχο περιπτώσεων, που έχουν γίνει προηγουμένως αποδεκτές από την Ε.Μ.

ΜΕΡΟΣ Β' – ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

ΑΡΘΡΟ 14 – ΑΙΤΗΜΑ ΠΛΗΡΩΜΗΣ

Οι πληρωμές θα πραγματοποιούνται σύμφωνα με τις ρυθμίσεις πληρωμής που παρατίθενται στους Ειδικούς Όρους.

14.1 Προχρηματοδότηση

Η προχρηματοδότηση αποσκοπεί να δώσει στο δικαιούχο ρευστότητα κεφαλαίων.

Στην περίπτωση που η επιχορήγηση υπερβαίνει το ποσό των 60.000€, ο δικαιούχος θα καταθέτει οικονομική εγγύηση από τράπεζα ή άλλο εγκεκριμένο χρηματοπιστωτικό ίδρυμα, εγκατεστημένο σε κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Ο εγγυητής θα ευθύνεται ως αυτοφειλέτης, αφού ρητά παραιτείται από το δικαίωμα διζήσεως και από όλα εν γένει τα δικαιώματα εκ των σχετικών άρθρων του Αστικού Κώδικα, ευθυνόμενος αλληλεγγύως, αδιαίρετως και εις ολόκληρον μετά του πρωτοφειλέτη. Συνεπώς, η Ε.Μ. διατηρεί το δικαίωμα να στραφεί στον εγγυητή προκειμένου να εισπράξει τυχόν αχρεωστήτως καταβληθέντα ποσά.

Η εγγύηση θα ισχύει μέχρι την καταβολή του υπολοίπου της επιχορήγησης. Η Ε.Μ. αναλαμβάνει την υποχρέωση να αποδεσμεύσει την εγγύηση εντός 30 ημερών από την ημερομηνία καταβολής του υπολοίπου της επιχορήγησης.

14.2 Καταβολή υπόλοιπου επιχορήγησης

Το υπόλοιπο της επιχορήγησης καταβάλλεται άπαξ μετά τη λήξη της περιόδου της δράσης, βάσει της πραγματικής εκτέλεσής της. Είναι δυνατό να λάβει τη μορφή εντολής ανάκτησης (επιστροφής), εάν οι προχρηματοδοτήσεις που έχουν καταβληθεί υπερβαίνουν το ποσό της τελικής επιχορήγησης που καθορίζεται σύμφωνα με το Άρθρο 16.

Έως την προθεσμία που προβλέπεται στους Ειδικούς Όρους, ο δικαιούχος θα υποβάλλει αίτημα για καταβολή του υπολοίπου ποσού της επιχορήγησης, το οποίο θα συνοδεύεται από τα ακόλουθα έγγραφα:

- τελική έκθεση σχετικά με την υλοποίηση της δράσης·
- αιτιολόγηση του αιτούμενου ποσού επιχορήγησης υπό μορφή πραγματικών δαπανών, κατ' αποκοπήν χρηματοδότησης ή μέσω κλιμάκων μοναδιαίου κόστους, σύμφωνα με τα οριζόμενα στους Ειδικούς Όρους, βάσει της πραγματικής εκτέλεσης της δράσης·
- δήλωση στην οποία θα βεβαιώνεται ότι οι πληροφορίες που περιλαμβάνονται στο αίτημα καταβολής του υπολοίπου ποσού της επιχορήγησης είναι πλήρεις, αξιόπιστες και αληθείς. Ο δικαιούχος θα βεβαιώσει επίσης ότι η δράση εκτελέστηκε σύμφωνα με τη σύμβαση και ότι το αίτημα για καταβολή του υπολοίπου ποσού της επιχορήγησης τεκμηριώνεται με αποδεικτικά στοιχεία, τα οποία μπορούν να ελεγχθούν·
- Όπου τούτο απαιτείται από τους Ειδικούς Όρους, πλήρη συνοπτική κατάσταση των πραγματικών εσόδων και των τελικών δαπανών της δράσης για την περίοδο εκτέλεσης της δράσης, σύμφωνα με τους Ειδικούς Όρους·
- Όπου τούτο απαιτείται από τους Ειδικούς Όρους, πιστοποιητικό οικονομικών καταστάσεων και λογαριασμών της δράσης, που θα συνταχθεί από αναγνωρισμένο ελεγκτή ή σε περίπτωση δημόσιων φορέων, από αρμόδιο και ανεξάρτητο ελεγκτή

δημοσίου. Σκοπός του ελέγχου είναι να πιστοποιηθεί ότι πληρούνται οι προϋποθέσεις για την έγκριση της επιχορήγησης, όπως ορίζονται στη σύμβαση, ότι οι εκθέσεις και τα λοιπά έγγραφα που υπέβαλε στην Ε.Μ. ο δικαιούχος συμμορφώνονται προς τις διατάξεις της σύμβασης και ότι το αίτημα για καταβολή του υπολοίπου της επιχορήγησης είναι αιτιολογημένο. Μέσω του ελέγχου θα πιστοποιηθεί επίσης ότι η πλήρης συνοπτική λογιστική κατάσταση των πραγματικών εσόδων και των τελικών δαπανών είναι πλήρης, αξιόπιστη και αληθής και ότι ανταποκρίνεται στις πραγματικές δαπάνες που πραγματοποιήθηκαν και στη χρηματοδότηση που ελήφθη για τη δράση.

Κατά την παραλαβή των εν λόγω εγγράφων, η Ε.Μ. έχει στη διάθεσή της το χρονικό διάστημα που προβλέπεται στους Ειδικούς Όρους, προκειμένου:

- να εγκρίνει την τελική έκθεση σχετικά με την εκτέλεση της δράσης·
- να ζητήσει από τον δικαιούχο δικαιολογητικά ή οποιεσδήποτε επιπλέον πληροφορίες κρίνονται απαραίτητες για την έγκριση της έκθεσης·
- να απορρίψει την έκθεση και να ζητήσει την εκ νέου υποβολή τελικής έκθεσης.

Εάν η Ε.Μ. δεν υποβάλει γραπτή απάντηση εντός του χρονικού διαστήματος που απαιτείται για εξέταση, θα θεωρείται ότι η έκθεση έχει εγκριθεί. Η έγκριση της έκθεσης που συνοδεύει το αίτημα για καταβολή του υπόλοιπου ποσού της επιχορήγησης δεν σημαίνει αναγνώριση της κανονικότητας, της γνησιότητας, της πληρότητας και της ορθότητας των δηλώσεων και των πληροφοριών που τούτη περιλαμβάνει.

Η απαίτηση για συμπληρωματικές πληροφορίες ή για εκ νέου υποβολή τελικής έκθεσης θα κοινοποιείται εγγράφως στον δικαιούχο.

Εάν απαιτούνται συμπληρωματικές πληροφορίες ή εκ νέου υποβολή τελικής έκθεσης, το χρονικό διάστημα για εξέταση θα παρατείνεται για όσο χρόνο απαιτείται προκειμένου να αποκτηθούν οι πληροφορίες αυτές. Ο δικαιούχος θα ενημερώνεται με επίσημο έγγραφο για το αίτημα αυτό και την παράταση της προθεσμίας εξέτασης. Ο δικαιούχος θα έχει στη διάθεσή του την προβλεπόμενη από τους Ειδικούς Όρους προθεσμία για να υποβάλει τις πληροφορίες ή τα νέα έγγραφα που απαιτούνται.

Παράταση της προθεσμίας έγκρισης της έκθεσης μπορεί να καθυστερήσει την πληρωμή για αντίστοιχο χρονικό διάστημα.

Σε περίπτωση που η έκθεση απορριφθεί και απαιτηθεί η εκ νέου υποβολή τελικής έκθεσης, ισχύει η διαδικασία έγκρισης που προβλέπεται στους Ειδικούς Όρους.

Σε περίπτωση εκ νέου απόρριψης της έκθεσης, η Ε.Μ. διατηρεί το δικαίωμα να λύσει τη σύμβαση επικαλούμενη τις διατάξεις του Άρθρου 11.2(β).

ΑΡΘΡΟ 15 – ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΠΕΡΙ ΠΛΗΡΩΜΩΝ

- 15.1 Οι πληρωμές θα γίνονται από την Ε.Μ. σε ΕΥΡΩ. Οι πληρωμές από την Ε.Μ. θα θεωρείται ότι πραγματοποιούνται την ημερομηνία χρέωσής τους στο λογαριασμό της Ε.Μ.

15.2 Η Εθνική Μονάδα δύναται, ανά πάσα στιγμή κατά τη διάρκεια εφαρμογής της Σύμβασης, να αναστείλει τις προκαταβολές της χρηματοδότησης, τις ενδιάμεσες πληρωμές ή την καταβολή του υπολοίπου προς όλους τους δικαιούχους, ή να αναστείλει τις προκαταβολές της χρηματοδότησης ή τις ενδιάμεσες πληρωμές είτε προς οποιονδήποτε δικαιούχο είτε προς διάφορους εξ' αυτών στις εξής περιπτώσεις:

α) Εάν η Εθνική Μονάδα έχει στην κατοχή της στοιχεία που αποδεικνύουν ότι ο δικαιούχος έχει διαπράξει σφάλματα, παρατυπίες ή απάτη κατά τη διαδικασία της ανάθεσης ή την εφαρμογή της επιχορήγησης, ή ότι δεν συμμορφώνεται με τις υποχρεώσεις που έχει αναλάβει υπό τους όρους και συμφωνίες της Σύμβασης.

β) Εάν η Εθνική Μονάδα έχει στην κατοχή της στοιχεία που αποδεικνύουν ότι ο δικαιούχος έχει διαπράξει συστηματικά ή επαναλαμβανόμενα σφάλματα, παρατυπίες, απάτη ή αθέτηση των υποχρεώσεων που ορίζονται σε άλλες συμβάσεις επιχορήγησης χρηματοδοτούμενων από την ΕΕ ή την Ευρωπαϊκή Κοινότητα Ατομικής Ενέργειας που χορηγήθηκαν στο δικαιούχο υπό παρεμφερείς όρους, εφόσον τα εν λόγω σφάλματα, παρατυπίες, απάτη ή αθέτηση των υποχρεώσεων επηρεάζουν ουσιαδώς τη συγκεκριμένη επιχορήγηση, ή

γ) Εάν η Εθνική Μονάδα υποπτεύεται ότι ο δικαιούχος έχει διαπράξει σοβαρά σφάλματα, παρατυπίες, απάτη ή αθέτηση υποχρεώσεων κατά τη διαδικασία της ανάθεσης ή την εφαρμογή της επιχορήγησης, και είναι απαραίτητο να εξακριβώσει αν αυτά έχουν όντως διαπραχθεί.

Προτού προβεί στην αναστολή των πληρωμών, η Εθνική Μονάδα θα αποστείλει σχετική επίσημη ειδοποίηση προς το δικαιούχο, αναφέροντας τους λόγους για τους οποίους αναστέλλει τις πληρωμές και, αν συντρέχουν οι περιπτώσεις που αναφέρονται στα σημεία (α) και (β) της πρώτης υποπαραγράφου, τις απαραίτητες προϋποθέσεις για την καταβολή των πληρωμών. Ο δικαιούχος θα κληθεί να υποβάλλει οποιεσδήποτε παρατηρήσεις εντός 30 ημερολογιακών ημερών από την ημερομηνία παραλαβής της ειδοποίησης αυτής.

Εάν, μετά την εξέταση των παρατηρήσεων που έχει υποβάλλει ο δικαιούχος, η Εθνική Μονάδα αποφασίσει να προβεί στην άρση της αναστολής των πληρωμών, τότε η τελευταία υποχρεούται να αποστείλει επίσημη σχετική ειδοποίηση στο συντονιστή.

Στην περίπτωση που δεν έχουν υποβληθεί παρατηρήσεις ή που παρά τις υποβληθείσες παρατηρήσεις από πλευράς του δικαιούχου, η Εθνική Μονάδα αποφασίσει να προβεί στην αναστολή των πληρωμών, τότε μπορεί να πράξει τοιουτοτρόπως αποστέλλοντας σχετική επίσημη ειδοποίηση στο δικαιούχο αναφέροντας σε αυτήν τους λόγους της αναστολής και, αν συντρέχουν οι περιπτώσεις που αναφέρονται στα σημεία (α) και (β) της πρώτης υποπαραγράφου, τις τελικές προϋποθέσεις για την καταβολή των πληρωμών, ή αν συντρέχει η περίπτωση που αναφέρεται στο σημείο (γ) της πρώτης υποπαραγράφου την ενδεικτική ημερομηνία για την ολοκλήρωση της απαραίτητης εξακρίβωσης.

Η αναστολή των πληρωμών θα τεθεί σε ισχύ την ημερομηνία κατά την οποία η Εθνική Μονάδα θα αποστείλει τη σχετική ειδοποίηση.

Για την καταβολή των πληρωμών, ο δικαιούχος θα προσπαθήσει να ικανοποιήσει όσο το δυνατόν συντομότερα τις προϋποθέσεις που θα του γνωστοποιηθούν και θα ενημερώσει την Εθνική Μονάδα για οποιαδήποτε πρόοδο έχει σημειώσει για το σκοπό αυτό.

Η Εθνική Μονάδα από τη στιγμή που θα κρίνει ότι οι ορισθείσες προϋποθέσεις για καταβολή των πληρωμών έχουν ικανοποιηθεί ή ότι έχει πραγματοποιηθεί η απαραίτητη εξακρίβωση, συμπεριλαμβανομένων επιτόπιων ελέγχων, θα αποστείλει σχετική επίσημη ειδοποίηση στο συντονιστή.

Κατά την περίοδο αναστολής των πληρωμών και με επιφύλαξη του δικαιώματος αναστολής της υλοποίησης του έργου σύμφωνα με τα όσα ορίζονται στο Άρθρο 7.1 ή του δικαιώματος καταγγελίας της σύμβασης ή της συμμετοχής ενός δικαιούχου κατά τα Άρθρα 11.1 και 11.2, ο δικαιούχος δεν δικαιούται να υποβάλλει οποιοδήποτε αίτημα περί πληρωμών και δικαιολογητικών εγγράφων.

Τα αντίστοιχα αιτήματα για πληρωμές και δικαιολογητικά έγγραφα δύνανται να υποβληθούν το συντομότερο δυνατόν μετά την καταβολή των πληρωμών ή να συμπεριληφθούν στο πρώτο αίτημα περί καταβλητέας πληρωμής μετά την καταβολή των πληρωμών σύμφωνα με το χρονοδιάγραμμα που ορίζεται στο Άρθρο IV.

- 15.3 Κατά τη λήξη της περιόδου πληρωμών που καθορίζεται στους Ειδικούς Όρους και με επιφύλαξη των οριζόμενων στην παράγραφο 2, ο δικαιούχος δικαιούται την καταβολή τόκου για την καθυστερημένη πληρωμή, βάσει του ισχύοντος επιτοκίου της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας για τις κύριες ενέργειες επαναχρηματοδότησης σε ΕΥΡΩ, προσαυξημένο κατά τρειςήμισι μονάδες. Το επιτόκιο στο οποίο αναφέρεται η προσαύξηση, θα είναι το επιτόκιο που ισχύει κατά την πρώτη ημέρα του μήνα της καταληκτικής ημερομηνίας πληρωμών, όπως δημοσιεύεται στη σειρά C της Επίσημης Εφημερίδας της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η διάταξη αυτή δεν ισχύει για τις δημόσιες αρχές των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης που λαμβάνουν επιχορήγηση.

Ο τόκος για καθυστερημένες πληρωμές θα καλύπτει την περίοδο που εκτείνεται από την επομένη ημέρα της τελικής ημερομηνίας πληρωμής έως και την ημερομηνία πληρωμής συμπεριλαμβανομένης, σύμφωνα με το Άρθρο 15.1. Η αναστολή των πληρωμών από την Ε.Μ. δεν θα θεωρείται ως καθυστερημένη πληρωμή.

Κατ' εξαίρεση, όταν ο τόκος που υπολογίζεται σύμφωνα με τις διατάξεις της πρώτης και της δεύτερης υποπαραγράφου είναι χαμηλότερος ή ίσος με 200 ευρώ, θα καταβάλλεται στο δικαιούχο μόνον κατόπιν αιτήματός του που θα υποβάλλεται εντός δύο μηνών από τη λήξη της καθυστερημένης πληρωμής.

- 15.4 Όπως προβλέπεται στους Ειδικούς Όρους, η Ε.Μ. θα αφαιρεί τον τόκο που αποφέρει προχρηματοδότηση που υπερβαίνει τα 50.000 ευρώ από την πληρωμή του υπολοίπου του οφειλόμενου στο δικαιούχο ποσού. Ο τόκος δεν θα χρησιμοποιείται ως απόδειξη για τη δραστηριότητα.

Όταν οι πληρωμές προχρηματοδότησης υπερβαίνουν τα 750.000 ευρώ ανά σύμβαση στο τέλος κάθε οικονομικού έτους, ο τόκος θα ανακτάται για κάθε περίοδο έκθεσης. Λαμβανομένων υπόψη των κινδύνων που συνδέονται με το διαχειριστικό περιβάλλον και τη φύση των χρηματοδοτούμενων δράσεων, η Επιτροπή μπορεί να ανακτά τον τόκο

που γεννάται από προχρηματοδοτήσεις χαμηλότερες των 750.000 ευρώ τουλάχιστον μία φορά ανά έτος.

Σε περίπτωση που ο τόκος υπερβαίνει το υπόλοιπο του οφειλόμενου στο δικαιούχο ποσού όπως προκύπτει από το άρθρο 14.2 ή γεννάται από προχρηματοδότηση από τις αναφερόμενες στην προηγούμενη υποπαράγραφο, η ΕΜ θα τον ανακτά σύμφωνα με το Άρθρο 17.

Ο τόκος που αποφέρουν προχρηματοδοτήσεις που καταβλήθηκαν σε Κράτη Μέλη δεν οφείλονται στην ΕΜ.

- 15.5 Ο δικαιούχος θα έχει στη διάθεσή του 30 ημερολογιακές ημέρες α) από την ημερομηνία που η Ε.Μ. κοινοποιήσει σε αυτόν το τελικό ποσό της επιχορήγησης καθορίζοντας το υπόλοιπο ποσό της επιχορήγησης ή την εντολή ανάκτησης, σύμφωνα με το Άρθρο 16, ή, ελλείψει των ανωτέρω, β) από την ημερομηνία καταβολής του υπόλοιπου ποσού της επιχορήγησης, προκειμένου να ζητήσει την παροχή πληροφοριών εγγράφως σχετικά με τον καθορισμό του ποσού της τελικής επιχορήγησης, παραθέτοντας τους λόγους διαφωνίας του. Μετά το πέρας της εν λόγω περιόδου, τέτοιου είδους αιτήματα δεν θα εξετάζονται. Η Ε.Μ. θα απαντήσει εγγράφως εντός 30 ημερολογιακών ημερών από την ημερομηνία παραλαβής του αιτήματος για παροχή πληροφοριών, παραθέτοντας τους σχετικούς λόγους.

Η εν λόγω διαδικασία πραγματοποιείται με επιφύλαξη του δικαιώματος του δικαιούχου να προσφύγει στη δικαιοσύνη κατά της απόφασης της Ε.Μ. Βάσει των σχετικών διατάξεων της εθνικής νομοθεσίας, οι προσφυγές θα κατατίθενται εντός 60 ημερών από την κοινοποίηση της απόφασης στο δικαιούχο, ή ελλείψει κοινοποίησης από την ημερομηνία που ο δικαιούχος έλαβε γνώση της απόφασης.

ΑΡΘΡΟ 16 – ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΣ ΤΕΛΙΚΟΥ ΠΟΣΟΥ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΗΣ

- 16.1 Με επιφύλαξη των πληροφοριών που θα συλλεχθούν σε μεταγενέστερο στάδιο, βάσει του Άρθρου 18, η Ε.Μ. θα ορίσει το τελικό προς πληρωμή ποσό που θα καταβληθεί στον δικαιούχο βάσει των εγγράφων που αναφέρονται στο Άρθρο 14.2, τα οποία θα έχει εγκρίνει.
- 16.2 Το ποσό που θα καταβάλλει η Ε.Μ στον δικαιούχο δεν θα υπερβαίνει, σε καμία περίπτωση, το ανώτατο συνολικό ποσό επιχορήγησης, σύμφωνα με τα οριζόμενα στους Ειδικούς Όρους.

Η χρηματοδότηση υπό μορφή ενιαίου ποσού περιορίζεται στα ποσά που αναφέρονται στο ανωτέρω Άρθρο των Ειδικών Όρων. Το ποσό της χρηματοδότησης με τη χρήση κλιμάκων μοναδιαίου κόστους καθορίζεται με την εφαρμογή των τύπων που δίδονται στους Ειδικούς Όρους βάσει της πραγματικής εκτέλεσης της δράσης και κυμαίνεται εντός των ορίων που ορίζονται στους Ειδικούς Όρους.

Εάν, κατά την ολοκλήρωση της δράσης, δεν πληρούνται ή πληρούνται εν μέρει οι λόγοι χορήγησης της εν λόγω χρηματοδότησης (η οποία παρέχεται με τη μορφή ενιαίων ποσών ή κατ' αποκοπήν χρηματοδότησης με τη μορφή κλιμάκων μοναδιαίου κόστους), σύμφωνα με τους Ειδικούς Όρους, η Ε.Μ. θα αποσύρει ή θα μειώσει τα ποσά της

επιχορήγησης βάσει της πραγματικής έκτασης στην οποία οι προϋποθέσεις ή οι απαιτήσεις έχουν ικανοποιηθεί.

- 16.3 Με επιφύλαξη του δικαιώματος λύσης της σύμβασης βάσει του Άρθρου 11 ή του δικαιώματος της Ε.Μ. να εφαρμόσει τις διορθώσεις που προβλέπονται στο Άρθρο 12 εάν η δράση δεν έχει εκτελεστεί ή έχει εκτελεστεί κακώς, εν μέρει ή με καθυστέρηση, η Ε.Μ. έχει το δικαίωμα να μειώσει το ποσό της επιχορήγησης που είχε αρχικά εγκριθεί σύμφωνα με την πραγματική εκτέλεση της δράσης, βάσει των όρων που προδιαγράφονται στην παρούσα.
- 16.4 Η Ε.Μ. θα καθορίσει το ποσό της πληρωμής του υπολοίπου ως το ποσό που οφείλεται ακόμη στο δικαιούχο, βάσει του ποσού της τελικής επιχορήγησης που καθορίζεται με αυτό τον τρόπο καθώς και βάσει της οποίας προχρηματοδότησης έχει ήδη καταβληθεί σύμφωνα με τους όρους της σύμβασης. Σε περίπτωση που το ποσό της προχρηματοδότησης που έχει ήδη καταβληθεί υπερβαίνει το τελικό προς πληρωμή ποσό, η Ε.Μ. θα εκδίδει εντολή ανάκτησης για το πλεονάζον ποσό.

ΑΡΘΡΟ 17 – ΑΝΑΚΤΗΣΗ

- 17.1 Σε περίπτωση πληρωμής αχρεωστήτως - του δικαιούχου ή σε περίπτωση που δικαιολογείται ανάκτηση βάσει των όρων της σύμβασης, ο δικαιούχος θα επιστρέφει στην Ε.Μ. το εν λόγω ποσό υπό τους όρους και μέχρι την ημερομηνία που θα ορίσει η Ε.Μ.

Πριν την ανάκτηση, η Εθνική Μονάδα θα αποστείλει επίσημη ειδοποίηση στον ενδιαφερόμενο δικαιούχο με την οποία θα του γνωστοποιεί την πρόθεσή του να ανακτήσει το ποσό που καταβλήθηκε αχρεωστήτως, και θα ορίζει το οφειλόμενο ποσό, καθώς και τους λόγους της ανάκτησης, καλώντας παράλληλα το δικαιούχο να υποβάλλει οποιεσδήποτε παρατηρήσεις εντός συγκεκριμένου χρονικού διαστήματος.

Στην περίπτωση που δεν έχουν υποβληθεί παρατηρήσεις ή που παρά τις υποβληθείσες παρατηρήσεις από πλευράς του δικαιούχου, η Εθνική Μονάδα αποφασίζει να προβεί στη διαδικασία ανάκτησης, τότε μπορεί να επιβεβαιώσει την ενέργεια αυτή, αποστέλλοντας επισήμως στο δικαιούχο ένα χρεωστικό σημείωμα ("debit note"), στο οποίο θα αναφέρει τους όρους και την ημερομηνία της πληρωμής.

- 17.2 Εάν ο δικαιούχος δεν εξοφλήσει το οφειλόμενο ποσό έως την ημερομηνία που έχει ορισθεί από την Ε.Μ., το ποσό τοκίζεται βάσει των επιτοκίων του Άρθρου 15.3. Ο επιβαλλόμενος τόκος για καθυστέρηση εξόφλησης οφειλόμενου ποσού καλύπτει την περίοδο που εκτείνεται από την επομένη της ορισθείσας προθεσμίας για εξόφληση του οφειλόμενου ποσού, έως και την ημερομηνία που το σύνολο του οφειλόμενου ποσού καταβάλλεται στην Ε.Μ, συμπεριλαμβανομένης της ημερομηνίας αυτής.

Οι επιμέρους πληρωμές θα εξοφλούν πρώτα τις δαπάνες και τους τόκους που επιβάλλονται για καθυστερημένη εξόφληση οφειλόμενου ποσού και στη συνέχεια το βασικό ποσό.

- 17.3 Σε περίπτωση που το οφειλόμενο ποσό δεν εξοφληθεί μέχρι την ημερομηνία που ορίζεται, τα οφειλόμενα στην Ε.Μ. ποσά θα ανακτώνται με συμψηφισμό με τα ποσά που οφείλονται στον δικαιούχο, μετά από σχετική ενημέρωση του δικαιούχου μέσω

συστημένης επιστολής με απόδειξη παράδοσης ή με χρήση της οικονομικής εγγύησης που έχει κατατεθεί σύμφωνα με το Άρθρο 14.1. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις για λόγους επιβεβλημένης διασφάλισης των οικονομικών συμφερόντων των Κοινοτήτων, η Ε.Μ. μπορεί να προβεί σε ανάκτηση με συμψηφισμό πριν την προθεσμία εξόφλησης του οφειλόμενου ποσού. Η προηγούμενη σύμφωνη γνώμη του δικαιούχου δεν απαιτείται.

- 17.4 Τα τραπεζικά έξοδα που χρεώνονται λόγω ανάκτησης των οφειλόμενων προς την Ε.Μ. ποσών θα βαρύνουν αποκλειστικά τον δικαιούχο.
- 17.5 Ο δικαιούχος αποδέχεται ότι, η μη συμμόρφωση με την απαίτηση για πληρωμή του εν λόγω ποσού μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα τη λήψη έννομων μέτρων εναντίον του από την ΕΜ σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία.

ΑΡΘΡΟ 18 – ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΙ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΙ ΕΛΕΓΧΟΙ

- 18.1 Κατόπιν σχετικού αιτήματος, ο δικαιούχος θα παρέχει λεπτομερείς πληροφορίες, συμπεριλαμβανομένων πληροφοριών σε ηλεκτρονική μορφή, στην Εθνική Μονάδα, την Ευρωπαϊκή Επιτροπή ή οποιοδήποτε ανεξάρτητο φορέα, που έχει εξουσιοδοτηθεί από την Εθνική Μονάδα ή την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, προκειμένου να ελέγξει εάν η δράση και οι διατάξεις της σύμβασης εφαρμόζονται σωστά.
- 18.2 Ο δικαιούχος θα διαθέσει στην Εθνική Μονάδα και την Ευρωπαϊκή Επιτροπή όλα τα πρωτότυπα έγγραφα που αφορούν τη σύμβαση, ειδικότερα λογιστικά και φορολογικά αρχεία συμπεριλαμβανομένων των αρχείων για τις πραγματικές αποδείξεις και δαπάνες της δράσης, ή, σε εξαιρετικές και δεόντως αιτιολογημένες περιπτώσεις, επικυρωμένα αντίγραφα πρωτότυπων εγγράφων που αφορούν τη σύμβαση, χρησιμοποιώντας οποιοδήποτε μέσο για τη διασφάλιση της αριότητας των εγγράφων σύμφωνα με την ισχύουσα εθνική νομοθεσία. Η εν λόγω υποχρέωση ισχύει για διάστημα πέντε ετών από την ημερομηνία καταβολής του υπολειπόμενου ποσού.
- 18.3 Ο δικαιούχος αποδέχεται ότι η Ε.Μ., η Εθνική Αρχή που εποπτεύει την Ε.Μ. ή η Ευρωπαϊκή Επιτροπή μπορεί να διενεργήσει έλεγχο αναφορικά με τον τρόπο με τον οποίο γίνεται χρήση της επιχορήγησης. Ο έλεγχος μπορεί να πραγματοποιηθεί είτε απευθείας από το προσωπικό των ανωτέρω οργάνων είτε από ανεξάρτητο φορέα, εξουσιοδοτημένο προς τούτο από τα ανωτέρω όργανα. Τέτοιου είδους έλεγχοι μπορεί να πραγματοποιηθούν σε όλη τη διάρκεια της εκτέλεσης της σύμβασης και μέχρι καταβολής του υπόλοιπου ποσού της επιχορήγησης και για διάστημα πέντε ετών από την ημερομηνία καταβολής αυτού. Βάσει των πορισμάτων του ελέγχου, όπου απαιτείται, η Ε.Μ. μπορεί να λάβει απόφαση ανάκτησης.
- 18.4 Σε περίπτωση που οι έλεγχοι για τη δραστηριότητα που χρηματοδοτήθηκε με ενιαίο ή κατ' αποκοπή ποσό καταδείξουν ότι η δραστηριότητα δεν πραγματοποιήθηκε και η χρηματοδότηση καταβλήθηκε αχρεωστήτως στον δικαιούχο, η ΕΜ θα δικαιούται να ανακτήσει έως και το σύνολο του ενιαίου ή του κατ' αποκοπή ποσού. Σε περίπτωση που ο δικαιούχος έκανε ψευδείς δηλώσεις, η ΕΜ δικαιούται να επιβάλει οικονομικές επανορθώσεις, σύμφωνα με το άρθρο 12.
- 18.5 Ο δικαιούχος εκχωρεί στο προσωπικό της Ε.Μ, της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και στο προσωπικό ανεξάρτητων φορέων εξουσιοδοτημένων από την Ε.Μ ή την Ευρωπαϊκή

Επιτροπή το δικαίωμα πρόσβασης σε εγκαταστάσεις και γραφεία όπου διεξάγεται η δράση καθώς και το δικαίωμα πρόσβασης σε όλες τις πληροφορίες, συμπεριλαμβανομένων των πληροφοριών σε ηλεκτρονική μορφή, που είναι απαραίτητες για την πραγματοποίηση των εν λόγω ελέγχων.

- 18.6 Δυνάμει του Κανονισμού του Συμβουλίου (Euratom, ΕΚ) αρ. 2185/96 και του Κανονισμού (ΕΚ) αρ. 1073/1999 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, επιτόπιους ελέγχους και επιθεωρήσεις μπορεί επίσης να διεξάγει και η Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης (OLAF) σύμφωνα με τις διαδικασίες που προβλέπει η νομοθεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης σχετικά με την προστασία των οικονομικών συμφερόντων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων κατά της απάτης και άλλων παράνομων δραστηριοτήτων. Βάσει των πορισμάτων του ελέγχου, όπου απαιτείται, η Ε.Μ. μπορεί να λάβει απόφαση ανάκτησης.
- 18.7. Το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο θα έχει τα ίδια δικαιώματα με την Ε.Μ και την Επιτροπή, και συγκεκριμένα το δικαίωμα πρόσβασης, όσον αφορά τους ελέγχους και τις επιθεωρήσεις.